

OPCP'nin Çocuklar ve Gençler Arasında Daha İyi Kavranmasını Sağlama

**ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞME'YE İLETİŞİM
PROSEDÜRÜ İLE İLGİLİ İSTEĞE BAĞLI EK PROTOKOL
(OPCP)**

Teşekkür

Bu yayının hazırlanmasına katkıda bulunan herkese içten minnet ve teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Ayrıca, bu kaynağın tasarımına görüşleriyle katkıda bulunan çocuklara ve gençlere de büyük bir borcumuz var. Bu çocuklar ve gençlerin arasında Endonezya'daki CTC (Duyarlı Gençler Topluluğu) mensubu çocuklar ve gençler; Japonya'daki SHOKEI GAKUIN lisesinden kız ve erkek öğrenciler; Liberya'daki VAC Ulusal Gençlik ve Çocuk Danışma Kurulu üyeleri ve Filipinlerdeki NAKAMATA örgütünün üyeleri ve görevlileri de yer alıyor.

Teşekkür borçlu olduğumuz bir başka kesimi ise bu saha testini, çocukların ve gençlerin katılımını destekleyen yetişkinler ve kuruluşlar oluşturuyor. Bunlar: Dairisena Arsela ve Helen Citra Dewi (SEJIWA Vakfı); Melaine Ramos-Llana (Asya Çocuk Hakları Koalisyonu); Akihiko Morita (Profesör/SHOKEI GAKUIN Üniversitesi/Save the Children-Japonya Baş Danışmanı); Miku Kondo; Yasuko Sasaki; Tamba Nyuma (Plan Liberya); Nathalia Ngende (WARO VAC PM); Janet Karama (Çocuk Esirgeme-Liberya); Mark Timbang (Tanıtım-Savunu Sorumlusu, MAGCRP, çocuk Hakları ve çocuk Koruma Mindanao Eylem Grubu); Çocuk Hakları İrtibat; Plan International; Save the Children; Tambayan Çocuk Hakları Merkezi.

Birbiri ardından geliştirilen taslaklara ilişkin değerli görüş ve yorumları için ortaklarımıza da teşekkür etmek istiyoruz:

- Jorge Cardona, Çocuk Hakları Komitesi (CRC)
- Lisa Myers ve Anita Goh, Çocuk Hakları İrtibat
- Latin Amerika ve Karayipler Çocuk Hareketi (MMI-LAC) adına Heve Otero
- Save the Children
- Plan International
- World Vision

Sağladığı finansal destek için Oak Vakfına minnettarız.

Tasarım: Jason Robinson, PlanetYou;
İllüstrasyonlar: Qin Cheng.

BM Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi
633 – 3rd Avenue, 6th Floor
New York, NY 10017
+1 212-824-6322
www.srsg.violenceagainstchildren.org
Eylül 2013

Sevgili Okur,

Tüm dünyada hükümetler, çeşitli kuruluşlar ve halk çocuğun haklarını güvence altına almaya çocuklarla gençleri olumsuzluklardan korumaya kararlıdır. Yıllar boyunca, çocuklara çocukluk dönemlerinin güvenli ve rahat geçmesi için önemli pek çok söz verilmiş, taahhütte bulunulmuştur. Bu önemli söz ve taahhütlerden bazılarını sizlerin de bilmesinde yarar vardır; böylelikle haklarınızı daha iyi kavrayabilirsiniz; güveli ortamlarda şiddetten uzak kalmak için daha fazla fırsat yakalayabilirsiniz.

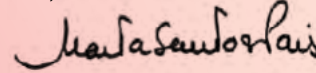
Bu yayında, hakları ihlale uğradığında çocukların korunmasına ve onlara destek sağlanmasına yardımcı olacak bir dizi taahhüde ilişkin bilgiler bulacaksınız. Bu taahhütler, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'ye ek, İletişim Prosedürü ile ilgili İsteğe Bağlı Protokol'de (kısaca OPCP) yer almaktadır. Bu yayından şunları öğrenebilirsiniz:

1. Birleşmiş Milletler nedir?
2. Sözleşme ve İsteğe Bağlı Protokol nedir?
3. İletişim prosedürü ne anlama gelmektedir?
4. Ve yararlı başka pek çok bilgi daha

Bu kitapçık OPCP'nin bir özetini vermektedir. Protokolün resmi metnindeki ana noktalar burada okurlara aktarılmaktadır. Ancak, bazı ayrıntılara burada yer verilmemiştir. Konuya ilişkin başka sorularınız varsa ya da OPCP'yi hukuksal amaçlarla kullanmak istiyorsanız, o zaman Protokolün resmi tam metnine başvurmanızı öneririz. Ayrıca, "Haklarınız için Sesinizi Yükseltin-OP3-CRC" adlı bir başka belge daha vardır. Burada, çocuklara, gençlere ve çocukların örgütlerine OPCP hakkında yararlı bilgiler verilmektedir (adı geçen yayın ve belgelere bağlantıları bu kitapçığın sonunda bulabilirsiniz).

Sizlerden bu kitapçıktan öğrendiklerinizi geniş bir çevreyle paylaşmanızı istiyoruz. Bunların başında kendi ailenizdeki, okulunuzdaki ve çevrenizdeki çocuklar ve gençler gelmektedir. Ayrıca bu bilgileri çevrimiçi ortamlarda ilişkide olduğunuz kişilerle paylaşmanız da çok yararlı olacaktır. Edindiğiniz bilgileri, kendinizi nasıl koruyacağınız konusunda arkadaşlarınızla tartışma başlatmada kullanın. Öğretmenler, çocuklara bakın kişiler, çocukların haklarını korumak ve şiddete son vermek için çalışan kuruluşlar da bu kitapçıktan yarar sağlayacaklardır. OPCP hakkında daha fazla bilgi edinmek ya da bu konuda harekete geçmek istiyorsanız, lütfen bu kitapçığın sonunda yer alan "Araştırma ve Tanıtım-Savunu" bölümüne bakın.

Dostlukla,

Marta Santos Pais

Genel Sekreterlik Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi

Başlarken...

İsteğe Bağlı Protokol (OPCP) hakkında daha fazla şey öğrenmeden önce, bu belgede geçen kimi temel sözcükleri ve ele alınan konuları anlayarak işe başlayalım

İnsanların Hakları Nelerdir?

Genel olarak insanların hakları nelerse çocuklar da aynı haklara sahiptir. İnsan olarak sahip olduğunuz haklardan bazıları büyüme ve sağlıklı kalmak için karşılanması gereken temel fiziksel ihtiyaçlarla ilgilidir. Örneğin, yiyecek, su, barınma ve temel sağlık haklarınız vardır. Haklarınızdan bazıları da başka kişilerin size nasıl davrandıklarıyla ilgilidir. Size, onurlu ve saygılı biçimde davranılması, sizin haklarınızdan biridir. Daha başka bazı haklarınız ise, size gerekli bakımın sağlanmasıyla, gelişmenizle ve toplumunuzun bir parçası olmanızla ilgilidir. Eğitim, görüş ve düşüncelerinizi dile getirme, bilgiye erişme ve sizi etkileyecek kararlara katılma; bunlar hep haklarınızdır. Ayrıca, her tür şiddete karşı korunma; kim, nereden gelmiş olursanız olun size herhangi bir ayrımcılık yapılmaması da haklarınızdır.

Birleşmiş Milletler nedir?

Birleşmiş Milletler ya da kısaca BM, farklı parçalar ve bölümlerden oluşan uluslararası bir organdır. Dünyadaki tüm ülkelerin sorunları tartışabilecekleri ve kendilerini etkileyen konuları ele alabilecekleri bir yerdir. BM, uluslararası barışın ve güvenliğin korunmasında temel rol oynar. Ancak BM bunun yanı sıra çevre, sağlık, eğitim, çocukların, kadınların ve engelli kişilerin korunması ve başka pek çok konuyu daha ele alır. BM, insan haklarını desteklemek üzere birçok girişimde bulunur. Kız ve erkek çocukları, kadınları, erkekleri ve ayrıca gezeğenimizi korumak için Anlaşmalar, Sözleşmeler ve Protokoller hazırlar.

Sözleşme nedir?

Sözleşme, kızları, erkekleri, kadınları, erkekleri ve gezeğenimizi korumak amacıyla hükümetler tarafından yapılan yazılı ve hukuksal bir anlaşmadır. Bir Sözleşme, hükümetlerin belirli bir konuda (örneğin çocukların ve kadınların hakları gibi) verdikleri sözleri sıralar. Bu sözler uluslararası hukukun bir parçasını oluşturur –yani bunlara uyulması gerekir- ve söylenenler de hükümetlere yönelik tavsiyelerden daha ötededir.

Çocuk Haklarına dair Sözleşme nedir?

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 20 Kasım 2-1989 tarihinde Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi kabul etmiştir. Bu belgeye kısaca ÇHS denmektedir. ÇHS, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar tüm çocukların, her erkek ve kız çocuğun haklarını tanımaktadır. ÇHS tarihte en yaygın kabul gören uluslararası anlaşmadır.

Onaylama nedir?

Bir hükümet belirli bir Sözleşmeyi 'onayladığında' bu, o hükümetin sözleşmeyi kabul ettiğini, Sözleşmeye uymayı hukuksal bir yükümlülük saydığını gösterir. Başka bir deyişle, bir hükümet belirli bir Sözleşmeyi onaylayarak, bu Sözleşmede belirtilenleri yerine getireceğine söz vermiş olur.

İsteğe Bağlı Protokol nedir?

İsteğe Bağlı Protokoller, var olan bir Sözleşmeyi tamamlamak ve hükümetlerin gereğini yapmak üzere yeni sözler üstlenmelerini sağlamak için hazırlanır (örneğin: çocukları cinsel sömürden korumak ya da silahlı çatışmalardan etkilenen çocukların daha iyi korunmasını sağlamak gibi). Bir ülke tarafından onaylandıklarında, İsteğe Bağlı Protokoller Sözleşme kadar güç kazanırlar ve Sözleşme gibi kullanılırlar.

Örneğin, çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin isteğe bağlı üç protokolü vardır. Bunlardan ilki, silahlı çatışma ortamlarındaki çocukların durumunu ele almaktadır. İkinci isteğe bağlı protokol, farklı biçimlerde olmak üzere çocukların alınıp satılmalarıyla, cinsel sömürüye maruz bırakılmalarıyla ilgilidir. Nihayet, isteğe bağlı protokollerden üçüncüsü 'iletişim prosedürüyle' ilgilidir; burada söz konusu olan, çocukların haklarının ihlal edilmesi durumunda çocukların kendilerinin ya da temsilcilerinin nasıl, hangi yollardan şikâyetle bulunabilecekleridir.

Şikâyet Prosedürü nedir?

Pek çok sözleşmenin "Şikâyet Prosedürü" ya da aynı anlama gelmek üzere "İletişim Prosedürü" vardır. Şikâyet Prosedürüne, bir kişi ya da grup haklarının ihlal edildiğini düşündüğünde başvurulur. Bu kişi ya da grup şikâyetle bulunabilir ve bu şikâyeti uluslararası düzeydeki bir komiteye incelettirebilir. Bu belgede geçen 'şikâyet' ve 'iletişim' sözcükleri aynı anlamda kullanılmaktadır.

Komite nedir?

Komite, ülkelerin/hükümetlerin, onaylamış buldukları sözleşmeler dolayısıyla üstlendikleri taahhütleri ve verdikleri sözleri ne ölçüde yerine getirdiklerini izleyen ve değerlendiren, 'bağımsız uzmanlardan' oluşan bir gruptur. Komite, kendisine ulaşan raporları ve şikâyetleri inceler, belirli bir durumun düzeltilmesi için nelerin yapılması gerektiğine ilişkin kararlar verir ve tavsiyelerde bulunur. (Uzmanın 'bağımsızlığı' bu kişinin herhangi bir hükümet ya da kuruluş adına bu komitede yer almaması olduğu anlamına gelir).

Çocuk Hakları Komitesi

Çocuk Hakları Komitesi, farklı ülkelerden, çocuk hakları alanında uzman 18 kişiden oluşmaktadır. Komite, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi onaylayan ülkelerin/hükümetlerin bu onayla altına girdikleri yükümlülükleri ve verdikleri sözleri ne ölçüde yerine getirdiklerini izlemektedir. Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi onaylayan tüm ülkeler, çocuk haklarının nasıl yaşama geçirildiği konusunda Komite'ye düzenli aralıklarla rapor vermek zorundadır.

Daha fazlasını öğrenmek isterseniz...

Bu bölümde verilen bilgilerin çoğu "Nedir?" adını taşıyan bir diziden alınmıştır. 10 broşürden oluşan bu dizi çocuklar ve gençler için hazırlanmıştır ve BM hakkında çeşitli konuları açıklığa kavuşturmaktadır. Tüm broşürlere ilişkin bağlantıları bu yayının sonunda bulabilirsiniz.

Kısaca OPCP

Şimdi, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'ye ek, İletişim Prosedürü ile ilgili İsteğe Bağlı Protokole ya da kısaca "OPCP"ye bir göz atalım.

Bir kişi ya da grup haklarının ihlal edildiği kanıdaysa Şikâyet Prosedürüne başvurulur. Bu kişi ya da kişiler uluslararası düzeyde bir komiteye başvurarak şikâyetlerini incelemeye alırlar.

OPCP, BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve onun İsteğe Bağlı Protokolleri için 'Şikâyet Prosedürü'dür.

OPCP neden önemlidir?

Bir çocuğun hakları ihlal edilmişse ve çocuk bu duruma kendi ülkesinde bir çözüm bulamıyorsa, çocuk maruz kaldığı suiistimal, şiddet ya da diğer hak ihlalleriyle ilgili olarak OPCP yoluyla Birleşmiş Milletlere şikâyette bulunabilir.

Ne var ki Birleşmiş Milletler tüm sorunlara çözüm getirip her işi düzeltebilecek sihirli bir yer değildir. Çocuklar için en iyisi, onları kendi ülkelerinde ve topluluklarında güvende ve korunmalı kılabilecek iyi desteklere ve sistemlere sahip olmalarıdır. OPCP ise "son çare" olarak kullanılmalıdır.

OPCP önemlidir; çünkü başlıca amaçlarından biri yerel düzeyde ya da ülke düzeyinde çocuklar için iyi seçenekler ve çözümler yaratmaları için ülkeleri özendirme (örneğin çocuk dostu hukuk sistemleri, çocuk komiserleri ya da ombudsmanları gibi). Hükümetlerin çoğu sorunları kendi ülkelerinde çözüme bağlamayı, bu sorunların çözüm için ulusla arası kurumlara gitmesini sağlamayı ister. Umulan, OPCP'nin ülkeleri çocuklar için hizmet ve destek sağlamaya, bunları geliştirip daha ileri götürmeye teşvik etmesidir.

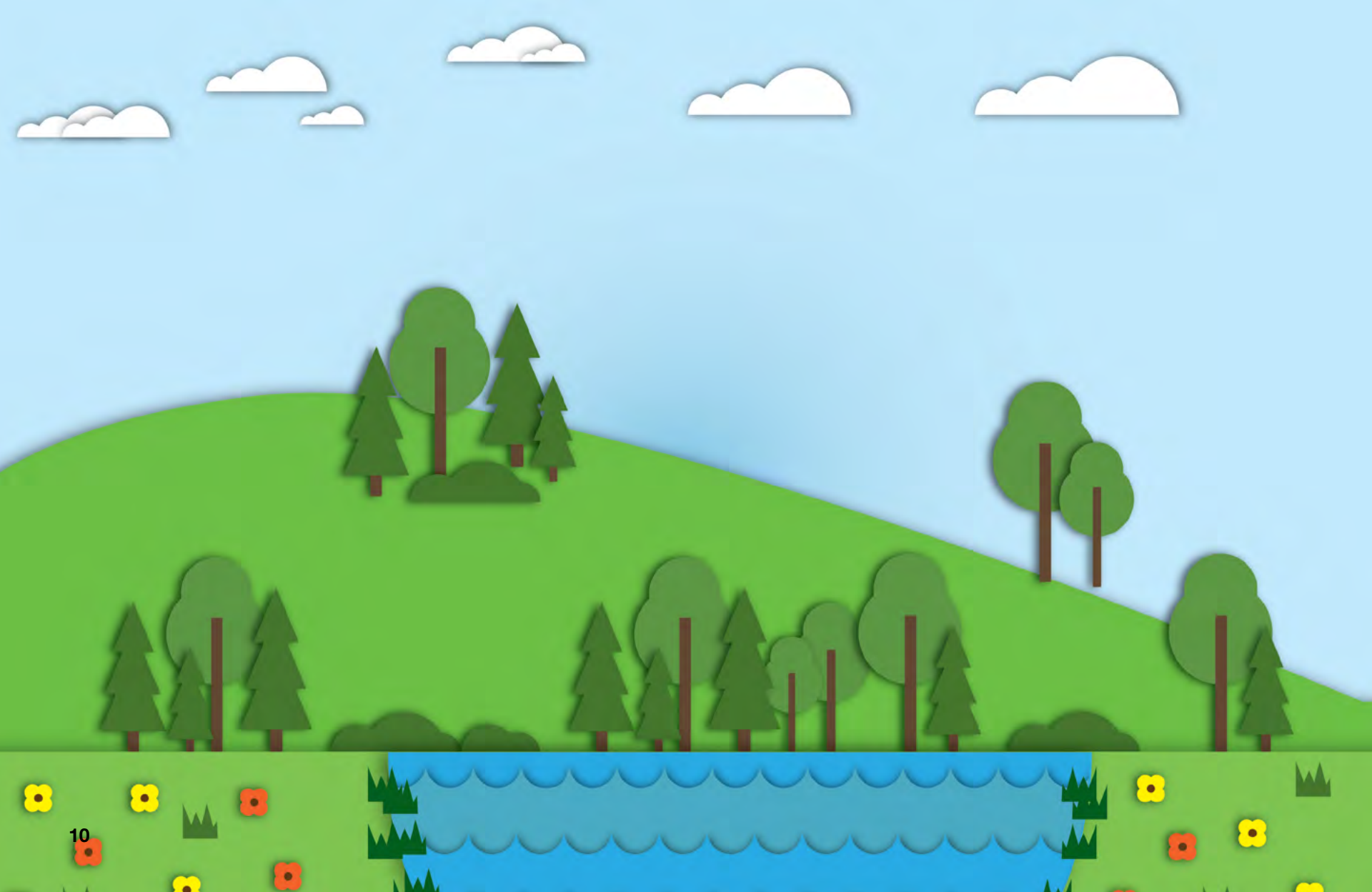
O halde, başka bir deyişle, bir hükümet çocukların korunmasında, bir çocuk suiistimale maruz kaldığında ya da hakları ihlal edildiğinde çocukları koruyup yardım ve çözüm sunacak sisteme sahipse, OPCP'nin kullanılmasına gerek kalmayacaktır.

Ancak, bir hükümet çocuklara gerekli desteği sağlayamıyorsa, çocuk haklarına yönelik ihlallerin üzerine yeterince gidemiyorsa elde OPCP ve Birleşmiş Millere şikâyetinde bulunma seçeneği vardır.

ANCAK, bunun için bazı kurallara uyulması, bazı gerekliliklerine yerine getirilmesi gerekir. Örneğin:

- Herhangi birinin şikâyetinde bulunabilmesi için ülkenin OPCP'yi onaylamış olması gerekir.
- Şikâyetin, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de ve onun İsteğe Bağlı Protokollerinde tanınan haklarla ilgili olması gerekir.
- Eğer bir hükümet Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi ve onun İsteğe Bağlı Protokollerini onaylamamışsa, bu belgelerde yer alan haklarla ilgili şikâyetinde bulunulamaz.

Bundan sonraki bölüm "Ayrıntılarıyla OPCP" bu kurallar ve gerekliliklerle ilgili daha fazla bilgi vermektedir. OPCP ve haklarınızın tamamı hakkında daha iyi bir kavrayışa ulaşmak için lütfen bu bölümü okuyun ve "Araştırma ve Tanıtım-Savunu" bölümünde adı geçen kaynaklara bakın.

Ayrıntılarıyla OPCP

OPCP 24 ayrı madde (ya da bölüm) içermekte ve 4 bölümden oluşmaktadır.

Bölüm I – Genel Hükümler

Bölüm I’de OPCP, protokolün genel hükümlerine (ya da ayrıntılarına) yer vermektedir. Bölüm, Çocuk Haklarına dair Komite’nin rolünü ve OPCP’nin kimi temel kurallarını açıklamaktadır.

Bölüm II – İletişim Prosedürü

OPCP Bölüm II’de şikâyetlerin ya da “iletilerin” nasıl yapılacağını ve Komite’nin bunları nasıl ele alacağını açıklamaktadır.

Bölüm III – Araştırma Prosedürü

Bölüm III, Komite’nin mutlaka bir şikâyet almış olmasına bağlı olmaksızın ciddi sorunları ve ihlalleri nasıl ele alacağını belirtmektedir.

Bölüm IV – Son Hükümler

Son bölüm ise OPCP’nin diğer boyutlarını ya da ayrıntılarını ele almaktadır. Örneğin OPCP’de nasıl değişiklik yapılabileceğini, OPCP ile ilgili bilgilerin nasıl paylaşılacağını anlatmaktadır.

Şimdi OPCP’nin her bölümüne daha yakından bakalım

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

OPCP Bölüm I’de protokolün genel hükümlerini (ya da ayrıntılarını) vermektedir. Kitapçığımızın bu bölümü ise Çocuk Hakları Komitesi’nin rolünü ve OPCP’nin bazı temel kurallarını anlatmaktadır.

Madde 1- Çocuk Hakları Komitesi’nin yetkinliği

Bu madde, Çocuk Hakları Komitesi’nin şikâyetleri alıp inceleyerek organ olduğunu açıklamaktadır.

Burada açıklanan bir diğer nokta ise şudur: Eğer ülkeniz çocuk Haklarına dair Sözleşme’yi ya da onun İsteğe Bağlı Protokollerini onaylamamışsa siz de bu Sözleşme’de ya da protokollerde yer alan haklarla ilgili şikâyette bulunamazsınız.

Ayrıca, hükümetiniz bu protokolü (OPCP) onaylamamışsa da şikâyette bulunamazsınız.

Onay konusunda daha fazla bilgi ve hükümetinizin onaylayıp onaylamadığını öğrenmek için lütfen bakınız:
www.ratifyop3crc.org/SpeakUp

Madde 2-Komite’nin işlevlerine yol gösteren genel ilkeler

Komite her zaman “çocuğun yüksek yararını” gözetmelidir. Başka bir deyişle, Komite’nin aldığı herhangi bir kararın, ilgili çocuğun/çocukların yararına, iyi bir karar olması gerekir. Bu kararlar, şikâyet sürecinde çocuğun zarardan, şiddetten ve suiistimalden korunmasını sağlamalı, atılan adımlar çocuk/ çocuklar için en iyisi neyse o olmalıdır.

Madde 3- Prosedür kuralları

Komite, OPCP için 'prosedür kuralları' belirlemiştir. Bu kurallar, Komite'nin şikâyetleri nasıl alıp inceleyeceğini, tavsiyelerini hükümetlere nasıl ileteceğini açıklamaktadır. Kurallar, Komite'nin neleri yapıp neleri yapamayacağına açıklık getirmektedir (örnek: Komite, kendisine ulaşan şikâyetleri geciktirmeden inceleyecektir).

Madde 3 aynı zamanda şuna da açıklık getirmektedir: kurallar ve Komite'nin çalışma tarzı 'çocuğa duyarlı' olmalı, bilgiler çocuğa onun anlayacağı biçimde verilmelidir. Komite, yapılan şikâyet sonucunda çocukların kullanılması, kendilerinden yararlanılması ya da bundan herhangi bir biçimde zarar görmeleri gibi durumların ortaya çıkmamasını sağlamalıdır. Eğer Komite bir çocuğun durumu ve güvenliği hakkında kaygılar taşıyorsa, bu kaygıyı giderecek acil/özel önlemler alınmasını isteyebilir

Prosedür Kurallarını (CRC/C/62/3) şu adreste bulabilirsiniz:
<http://www.ratifyop3crc.org/material/>

Madde 4 – Koruma önlemleri

Madde 4, hükümetlerin, şikâyet sürecindeki herhangi bir kişinin korunması için gereken her şeyi yapmaları gerektiğini belirtmektedir. Hükümetler, şikâyette bulunan kişinin, ailesinin ve diğerlerinin haklarını herhangi bir kötü muameleye, baskıya ya da zorbalığa meydan vermeyecek şekilde korumalıdır.

Ayrıca, şikâyette bulunan kişinin kimliği de korunmalı, bu kişinin kendi izni olmadan kimliği kamuoyuna açıklanmamalıdır.

OPCP Bölüm II'de şikâyetlerin ya da 'iletilerin' nasıl gönderileceğini ve Komite'nin bunları nasıl ele alması gerektiğini anlatmaktadır.

Madde 5- Bireysel iletiler

Bir şikâyet Komite'ye aşağıdaki yollardan herhangi biri izlenerek iletilebilir:

- Hakları ihlal edilen bir mağdur ya da mağdurlar grubu (hangi yaşta olurlarsa olsunlar çocuklar dâhil).
- Çocuğu ya da belirli bir çocuk grubunu temsil eden kişi (örneğin: avukat, doktor, arkadaş ya da anne/baba).

Eğer şikâyet çocuğun bir temsilcisi tarafından iletilmişse o zaman bu temsilci mağdurun (mağdurlar) buna katılıp onay verdiğini göstermek durumundadır.

Eğer temsilcinin mağdurun (mağdurların) onayını kanıtlaması mümkün değilse, bunun geçerli bir nedeni olmalıdır. Örneğin: mağdurun yaşının çok küçük olması ya da bulanamaması nedeniyle onay verememesi gibi...

Ayrıca, şikâyetin, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de ve/ya da onun isteğe Bağlı Protokollerinde yer alan haklarla ilişkili olması gerekir.

Başka bir deyişle, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de ve/ya da onun isteğe Bağlı Protokollerinde bir hak olarak tanınmamış bir konuda şikâyetle bulunulamaz. Ayrıca, eğer hükümetiniz Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi ya da onun isteğe Bağlı Protokollerini onaylamamışsa da bu belgelerde yer alan haklardan herhangi birinin ihlaliyle ilgili şikâyetle bulunamazsınız.

Madde 6- Ara önlemler

'Ara önlemler', bir şikâyet Komite'nin eline geçtikten sonra, ancak Komite bunu inceleyip belirli bir karara varmadan önce gerçekleştirilebilecek girişimlerdir. Eğer Komite çocuğun acil güvenliği ile ilgili endişelere sahipse, Komite durumu inceleyip nihai tavsiyesinde bulunmadan önce hükümetten çocuğu koruyacak özel önlemler almasını isteyebilir. Ayrıca, şikâyetle bulunan kişi (kişiler) güvenlikle ilgili kaygılar taşıyorsa Komite'ye başvurarak Komite'nin hükümetten özel girişimlerde bulunmasını istemesini talep edebilirler.

Madde 7- Kabul edilebilirlik

Before the Committee reviews a complaint, it first needs to see whether or not the complaint is 'admissible', or can be allowed. There are several reasons why the Committee might not consider or allow a particular complaint. Here are some of those reasons:

- a. Şikâyetle herhangi bir ad geçmemektedir; diğer bir deyişle altında kimsenin imzası yoktur.
- b. Şikâyet yazılı olarak yapılmamıştır; yani mektup ya da mail aracılığıyla gönderilmemiştir.
- c. Şikâyet, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de ya da onun İsteğe Bağlı Protokollerinde yer alan bir hakkın ihlaliyle ilgili değildir.
- d. Şikâyet, Komite tarafından zaten incelenmiştir. Bir şikâyet aynı komiteye veya farklı komitelere ya da organlara birden fazla kez iletilemez.

- e. Şikâyette bulunan kişi (kişiler) kendi ülkelerinde başvurulabilecek yolların hepsine başvurmamıştır. Bununla birlikte, kimi durumlarda, ülke içindeki işlemler çok uzun sürebilmekte ya da ulaşılan çözüm tatmin edici bulunmayabilmektedir. Böyle durumlarda şikâyet Komite tarafından kabul edilebilir.
- f. Şikâyette gerçek bir kanıt bulunmamaktadır.
- g. Şikâyete konu olan olaylar, bu Protokol (OPCP) ilgili hükümet tarafından onaylanıp yürürlüğe konulmadan önce gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, ihlal (ihlaller) OPCP'nin onaylanmasından sonra da devam etmişse şikâyet incelemeye alınabilir.
- h. Şikâyetin çok geç iletilmiş olması. Başka bir deyişle, kendi ülkenizde konuya ilişkin nihai kararın üzerinden bir yıldan daha fazla zaman geçmiş olması (bununla birlikte, şikâyeti zamanında iletmenin mümkün olmadığını gösterebilirseniz istisna yapılabilir).

Madde 8- iletinin aktarılması

Bu madde, Komite'nin ilgili hükümeti belirli bir şikâyet konusunda nasıl bilgilendireceğiyle ilgilidir.

Komite belirli bir şikâyeti incelemeye karar verdiğinde, ilgili hükümeti bu şikâyet konusunda mümkün olan en kısa sürede bilgilendirir. Bunun üzerine hükümetin Komite'ye açıklamada bulunması, durumu kendi açısından anlatması gerekir. Hükümet bu yanıtlarını mümkün olan en kısa sürede iletmelidir.

Madde 9- Dostane çözüm

Bir şikâyet hakkında son kararın Komite tarafından alınması yerine, Komite ilgili tüm taraflara (şikâyeti yapan ve ilgili hükümet) bir araya gelerek 'dostane bir çözüme' yani taraflardan hepsini tatmin edecek bir sonuca ulaşmalarını önerebilir. Böyle bir dostane çözüme ulaşılması halinde şikâyet prosedürü de kapanmış olur.

Madde 10-İletilerin değerlendirilmesi

Bu madde, Komite'nin her şikâyette atacağı adımları anlatmaktadır.

- Komite şikâyeti mümkün olduğu kadar kısa sürede ele alacaktır (gerekli tüm bilgiler gelir gelmez).
- Komite şikâyetleri kapalı oturumda değerlendirir.
- Komite 'ara önlemleri' (Madde 6'ya bakınız) gerekli gördüğünde şikâyetin incelenmesini daha da hızlandırır.
- Eğer şikâyet ekonomik, sosyal ya da kültürel haklarla ilgiliyse (örneğin eğitim ya da sağlık hakkı gibi) Komite her ülkenin kendi özel koşullarını dikkate alır; çünkü ülkelerin durumları ve kaynakları birbirinden çok farklı olabilir.
- Komite, şikâyeti inceledikten sonra görüş ve tavsiyelerini mümkün olan en kısa sürede ilgili taraflarla paylaşır.

Madde 11-Takip

Bu madde, Komite belirli bir şikâyete ilişkin görüşlerini ve tavsiyelerini ilettikten sonra bir hükümetin yapması gereken işlemlerle ilgilidir.

Hükümet, Komite'nin tavsiyelerini ciddiye almalıdır. Hükümet, Komite'nin tavsiyelerini yerine getirmek ve Komite tarafından incelenen şikâyetle ilgili gerekenleri yapmak üzere atacağı adımları yazılı olarak Komite ile paylaşmalıdır. Hükümetin bu anlamdaki yanıtı mümkün olan en kısa sürede ve en geç altı ay içinde iletilmelidir.

Komite ile hükümetler, ÇHS'yi, İsteğe Bağlı Protokollerini ve çocuk haklarını görüşmek üzere belirli aralıklarla bir araya gelirler. Komite bu toplantılar sırasında belirli bir şikâyet ve yapılan işlemler hakkında hükümetlere sorular yöneltebilir. Komite ayrıca bu toplantıları gerçekleştiren 'dostane çözümler' (bakınız, Madde 9) hakkında bilgi almak için de kullanabilir.

Madde 12-Devletler Arası İletişim

Bu madde, bir hükümetin bir başka hükümet hakkında şikâyetle bulunma seçeneğini sunmaktadır.

Bunun anlamı şudur: Bir çocuk temsilcisinin şikâyetle bulunması yerine, bir hükümet, bir başka hükümetin yaptığı çocuk hakları ihlalleriyle ilgili şikâyetle bulunmaktadır.

Ancak bu söylenen tüm hükümetler için geçerli değildir. Örneğin, bu seçeneğe başvurmak isteyen bir hükümetin OPCP'yi onaylamış olması gerekir. Ayrıca, hükümetin de, başka hükümetlerin kendisi hakkında şikâyetle bulunabileceğini kabul etmiş olması ve buna izin vermesi gerekir. Başka bir deyişle, bir hükümetin OPCP'yi onaylamış olması, diğer hükümetlerin şikâyetle bulunmalarına izin vermesi anlamına gelmez.

BÖLÜM III ARAŞTIRMA PROSEDÜRÜ

13-14 Maddeler – Araştırma Prosedürü

Bölüm III (13-14 maddeler), komite'nin herhangi bir şikâyet almadan da ciddi sorunları ya da çocuk hakları ihlallerini nasıl araştırabileceğiyle ilgilidir.

Bu 'Araştırma Prosedürü', 'Şikâyet Prosedürü'nden farklıdır.

Eğer Komite çocuklara ve haklarına yönelik çok ciddi ve tekrarlayan zarar ve tehlike olabileceğini gösteren bilgiler alırsa, bu durumu incelemeye alabilir.

Hükümete, bu araştırmayı desteklemesi için çağrıda bulunulur ve araştırmalının tüm aşamalarında ilgili hükümete bilgi verilir. Araştırma bunun dışında gizli tutulur. Komite, durumu araştırmak üzere küçük bir 'ekip' oluşturabilir. Ülkeye ziyarette bulunulmasına da karar verebilir, ancak böyle bir ziyaret ancak ilgili hükümetin buna izin vermesi durumunda yapılabilir.

Araştırma tamamlandıktan sonra Komite raporunu ve tavsiyelerini mümkün olan en kısa sürede hükümetle paylaşır. Hükümet de Komite'ye gene en kısa sürede, altı ayı aşmamak üzere yanıt verir. Zaman zaman Komite bir hükümetten ortadaki durumu iyileştirmek için attığı adımlar konusunda bilgi isteyebilir.

Ancak, komitenin araştırma başlatabilmesi için ilgili hükümetin OPCP'yi onaylamış olması gerekir. Bir hükümet OPCP'yi onayladığında 'Araştırma Prosedürünü' kabul etmeyebilir. Bunun anlamı, bu tercihte bulunan ülkelerde araştırma prosedürünün işletilemeyecek olmasıdır.

Bir hükümet 'Araştırma Prosedürünü' kabul etmişse, bu kararını istediği andan değiştirip bunun dışında kalabilir.

15-24 Maddeler – Son Hükümler

Bu son bölüm, OPCP'nin diğer boyutlarını ya da ayrıntılarını ele almaktadır. Örneğin: OPCP'de değişikliklerin nasıl yapılabileceği, OPCP ile ilgili bilgilerin nasıl paylaşılabilirliği gibi. Diğer ayrıntılar arasında ise şunlar yer almaktadır:

İşbirliği:

Komite, hükümetin izin vermesi üzerine, bir şikâyet konusunda ilgili ülkedeki durumu iyileştirmek amacıyla **yardım ve tavsiyelerde** bulunmaları için dış uzmanlar görevlendirebilir (bu uzmanlar, örneğin diğer Birleşmiş Milletler kuruluşlarından olabilir, çocuk ombudsmanları olabilir ya da hükümet dışı kuruluşlardan kişiler olabilir).

Rapor verme:

Komite, OPCP kapsamındaki çalışmalarına ilgili olarak her iki yılda bir **Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna rapor verir.**

Bilgi paylaşımı:

Hükümetlerin, **OPCP ile ilgili bilgileri** engelli çocuklar dâhil tüm çocuklarla ve yetişkinlerle paylaşması gerekir. İnsanlar, OPCP'nin ne olduğunu ve nasıl kullanılacağını bilmelidirler ve bu bilginin onlara tüm çocukların anlayabileceği dilde verilmesi gerekir.

Yürürlüğe giriş:

Onaylayan ülke sayısı 10'a ulaşmadıkça OPCP kullanılamaz. Ayrıca, bir hükümet OPCP'yi onayladıktan sonra şikâyetlerin yapılabilmesi için aradan üç ay geçmesi gerekir.

Onay ve ülkenizin onaylayıp onaylamadığı konusunda bilgi için:
www.ratifyop3crc.org/SpeakUp

Şikâyet Prosedüründeki Adımlar

ŞİKÂYET/İLETİ
(Bir kişi şikâyetini Komite'ye iletiyor)

Şikâyetin Kabul edilmesi

Şikâyetin Kabul Edilemez Bulunması

Komite tarafından kabul edilebilir ve 'görüşülebilir' olup olmadığını belirlemek üzere şikâyet incelenir (Bakınız: madde 7)

Şikâyet kabul edilmiş ve Komite tarafından incelemeye alınmıştır

Komite bir şikâyet almış olduğu bilgisini Devlete/Hükümete iletir

Devlet/hükümet Komite'ye yanıt verir

**6 AY
İÇİNDE**

Komite görüş ve tavsiyelerini paylaşır

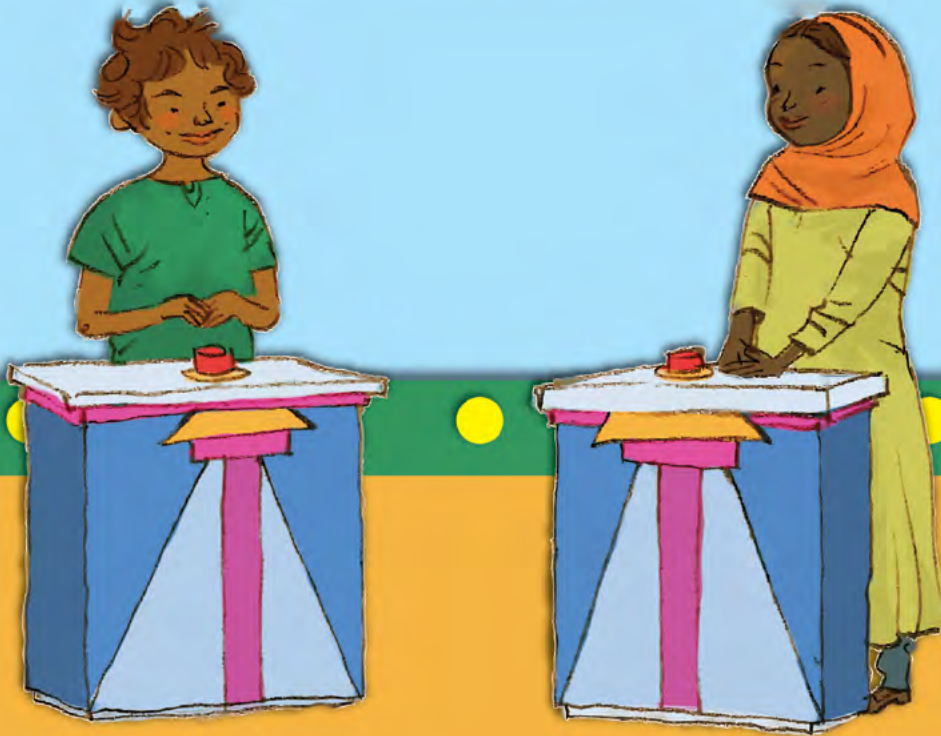
**'Dostane çözüme' ulaşılır
(Bakınız: madde 9)**

**6 AY
İÇİNDE**

**Devlet/hükümet yanıtını
Komite'ye gönderir**

Takip

Bilginizi Sınavın

Çoktan Seçmeli Sorular

Doğru bulduğunuz seçeneği işaretleyin

1 Aşağıdakiler sizin haklarınızdır

- a) Yiyecek, su, barınacak yer ve sağlık hizmetleri
- b) Her tür şiddetten korunma
- c) Eğitim ve sizi etkileyecek kararlara katılma
- d) Yukarıdakilerin hepsi

2 Komite, aldığı her şikâyeti

- a) 5 yıl içinde inceler
- b) Ne zaman isterse o zaman inceler
- c) Mümkün olduğu kadar kısa sürede inceler (en geç altı ay içinde)
- d) 10 gün içinde inceler

3 Komite bir şikâyeti incelediğinde;

- a) Hemen medyayı (TV ve radyo) bilgilendirir
- b) Şikâyetin ayrıntılarını mümkün olduğunca çok kişiyle paylaşır
- c) Ayrıntıları hükümetle/devletle hiçbir zaman paylaşmaz
- d) Yukarıdakilerden hiçbiri

4 Bir şikâyet Komite'ye yalnızca aşağıdaki kişiler tarafından iletilebilir:

- a) Mağdur kişi
- b) Bir grup mağdur
- c) Mağdurun/mağdurlar grubunun temsilcisi
- d) Yukarıdakilerin hepsi

Doğru - Yanlış Soruları

Aşağıdaki her ifade için "doğru" ya da "yanlış" seçeneklerinden birini işaretleyin

DOĞRU

YANLIŞ

1

Mağdurun yaşadığı ülke OPCP'yi onaylamamış olsa bile Komite'ye şikâyet iletebilir.

DOĞRU

YANLIŞ

2

Şikâyet sürecinde Komite'nin çocuğun/çocukların zarar, şiddet ve suistimalden korunmasını sağlaması gerekir.

DOĞRU

YANLIŞ

3

Komite aldığı tüm şikâyetleri değerlendirebilir.

DOĞRU

YANLIŞ

4

Komite, 'dostane çözüme' varmaları için mağdura (mağdurlara) ve hükümete yardımcı olmaya çalışabilir.

DOĞRU

YANLIŞ

5

Kendi ülkesinde bir çözüme ulaşılması çok uzun sürüyorsa mağdur Komite'ye şikâyet iletebilir.

DOĞRU

YANLIŞ

6

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin başka dört İsteğe Bağlı Protokolü daha vardır.

DOĞRU

YANLIŞ

7

OPCP'yi onaylayan ülkeler 'Araştırma Süreci' seçeneğini kabul etmek zorundadır.

DOĞRU

YANLIŞ

8

'İletişim Prosedürü' 'Şikâyet Prosedürü' ile aynı anlama gelir.

DOĞRU

YANLIŞ

Karıştırılmış Sözcükler

Aşağıdaki cümlelerden her birinin sonunda harfleri karıştırılmış gizli bir sözcük vardır.

Cümlelerin boş yerlerini tamamlamak için bu karışık harflerden gerekli sözcüğü çıkartın.

1

İletişim _____ Birleşmiş
Milletlerin pek çok sözleşmesinde yer alır.
(SEDPRORÜÜ)

2

Çocuk Hakları Komitesi bir grup çocuk
hakları _____ oluşur.
(MANZUDANIN)

3

Komite'ye ancak ülkesi OPCP'yi
_____ kişi şikâyette
bulunabilir.
(NONLYAYAA)

4

4. OPCP'nin 13. Maddesi çok
ciddi hak _____
durumunda 'araştırma prosedürü' ile
ilgilidir.

(HİLAİL)

5

5. Dünyadaki hemen hemen tüm
ülkeler _____ üyesidir.

(İRŞİMŞELB LİMTELREL)

ÖRNEK

İleti yerine çoğu kez kullanılan
diğer sözcük _____tir.

(AYTEKİŞ)

Yanıt: İleti yerine çoğu kez kullanılan
diğer sözcük **ŞİKÂYET'TİR.**

SÖZCÜK ARAŞTIRMA

Bakalım yandaki kutudaki İngilizce sözcükleri bulabilecek misiniz?

Unutmayın, sözcükler geriye, yanlara, yukarıdan aşağıya ve çapraz hecelenebilir.

İngilizce

- OPCP
- Committee
- Mechanism
- Complaint
- Inquiry
- Protocol
- **Rights**
- Interim
- Ratify
- NGO

Türkçe

- OPCP
- Komite
- Mekanizma
- Şikayet
- Araştırma
- Protokol
- Haklar**
- Ara
- Onaylama
- STK

F	R	R	T	I	C	L	T	F	Y
E	P	I	A	P	O	G	N	R	I
E	R	A	T	I	F	Y	I	Q	N
T	O	A	E	L	N	U	A	I	I
T	T	R	T	N	Q	S	L	R	N
I	O	I	A	N	D	T	P	I	T
M	C	G	I	T	F	L	M	K	E
M	O	H	N	P	C	P	O	O	R
O	L	T	T	G	A	D	C	T	I
C	M	S	I	N	A	H	C	E	M

Ne Düşünüyorsunuz?

Lütfen aşağıdaki sorular üzerinde düşünün:

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin İletişim Prosedürü ile ilgili Üçüncü İsteğe Bağlı Protokolünün yarar sağlayacağını düşünüyor musunuz? Lütfen neden böyle düşündüğünüzü açıklayın.

OPCP hangi yollardan insanların çocuk haklarını daha iyi anlayabilmelerine yardımcı olur?

OPCP ile ilgili herhangi bir husus ya da sorun olduğunu düşünüyor musunuz? Lütfen açıklayın

OPCP ile ilgili başka sorularınız var mı?

Varsa bu soruları yazın; güvendiğiniz, sorularınıza yanıt bulmanızda size yardımcı olabilecek bir kişiyle konuşun.

OPCP akında daha fazla bilgi edinmek isteyebilecek tanıdığınız bir kişi var mı? Bu kişiye yardım için ne yapabilirsiniz?

Araştırma & Savunuculuk

Genel Sekreterin Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi

Özel Temsilci, çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılması alanında tanıtım-savunu çalışmaları yapan, küresel ölçekte görevli bağımsız bir kişidir.

<http://srs.g.violenceagainstchildren.org/>

Şikâyetle Bulunma

Nasıl ve ne zaman şikâyetle bulunacağınız hakkında bilgi edinmek için:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/TBPetitions/Pages/HRTBPetitions.aspx>

OPCP

OPCP'nin tam ve resmi metni için:

http://treaties.un.org/doc/source/signature/2012/CTC_4-11d.pdf

OPCP'ye Onay Durumu

Onaylar ve ülkenizin onaylayıp onaylamadığı hakkında bilgi için:

www.ratifyop3crc.org

Farklı gruplar ve kuruluşlar OPCP için farklı adlar kullanıyor olabilirler. Örneğin Çocuk Hakları Komitesi bu belgeye 'OPIC' derken diğerleri 'OP3CRC' ya da "Üçüncü İsteğe Bağlı Protokol" diyebilirler.

OPCP hakkında daha fazla bilgi

Dünyadaki çocuk hakları kuruluşları, bilgi paylaşmak ve OPCP ile ilgili girişimleri yaygınlaştırmak için birlikte çalışmaktadır. Bu web sayfasında bu kuruluşların hazırladıkları bazı materyalleri okuyabilirsiniz ve OPCP hakkında daha fazla bilgi edinebilirsiniz: www.ratifyop3crc.org

Bu web sayfası ayrıca hükümetleri OPCP'yi onaylamaları için teşvik etmek isteyen gruplara yönelik olarak OPCP hakkında sıkça sorulan sorulara yanıt vermekte ve bir Tanıtım-Savunu rehberi sunmaktadır: <http://www.ratifyop3crc.org/material/>

OPCP Prosedür Kuralları

Komite'nin şikâyetleri nasıl alıp değerlendireceğini, hükümetlere tavsiyelerini nasıl ileteceğini özetleyip açıklayan bir BM belgesi vardır. Belge için: <http://www.ratifyop3csrc.org/material/>

'Nedir' broşürleri

'Nedir' başlığını taşıyan broşürlerden oluşan bir dizi vardır. Bu 10 broşür çocuklar ve gençler için hazırlanmıştır ve Birleşmiş Milletler hakkında çeşitli bilgiler içermektedir.

Örneğin:

- Birleşmiş Milletler Nedir?
- BM Genel Kurulu Nedir?
- Güvenlik Konseyi Nedir?
- İnsan Hakları Konseyi Nedir?
- Sözleşme ve Anlaşma Nedir?
- Çocuk Katılımı Nedir?
- Özel Temsilci Nedir?
- Çeşitli Konuları Kapsayan Karar Nedir?
- ÇHS Şikâyet Prosedürü Nedir?
- BM çocuk Haklarına dair Sözleşme Nedir?

Bu "Nedir" broşürlerinin hepsine şu adresten ulaşabilirsiniz:

<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library>

Bu siteye girdiğinizde "Nedir"i arayın, burada tüm broşürlerin bir listesini bulacaksınız.

Çocuk Haklarına dair Sözleşme

BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve haklarınız hakkında daha fazla şey öğrenmek için yukarıda adresi verilen sitede "Çocuk Haklarına dair Sözleşme Nedir"i arayabilirsiniz ya da bu Sözleşme'yi belirtilen şu sitede 58 ayrı dilde bulabilirsiniz: <http://www.unicef.org/magic/briefing/uncrc.html>. Site, resmi metne ve okur dostu versiyonlara bağlantılar içermektedir.

ÇHS raporlaması için cep kılavuzum

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'ne kendi ülkelerinde çocuk haklarına ne ölçüde saygı gösterildiği konusunda bilgi vermek isteyen çocuklar ve ergenler bu kılavuzu kullanabilirler:

<http://www.childrightsnet.org/ngroup/infodetail.asp?ID=26268>

Çocuklara yönelik şiddete son vermek için Yol Haritasını izleyelim

Bu kitap, Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen bir araştırmayı anlatmaktadır. Araştırma, çocukların ve gençlerin maruz kaldıkları şiddetle ilgilidir ve çocuklarla gençlerin çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için ülkelere yaptıkları tavsiyeleri içermektedir. Kitap ayrıca dile getirilen tavsiyelerin ne ölçüde yerine getirildiği konusunda da bilgi vermektedir.

<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library/documents/let-us-follow-road-map-end-violence-against-children>

Aşağıda sözü edilen kaynaklara şu adresten ulaşılabilir:
<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library>

Bir Adım Ötesi – Çocuklar ve gençler için Tanıtım-Savunu El kitabı

Çocuklara yönelik şiddete son verilmesi konusunda bir araştırma yapmayı ya da ayrıntılı bir tanıtım-savunu planı hazırlamayı düşünüyorsanız bize bu kitabı okumanızı öneririz. Kitap, bir değişim yaratmaya yönelik girişimlerinizi düzenlemenizde size yardımcı olabilir.

Sen de Güvendesin Ben de

7-12 yaşlarında, daha küçük çocuklar için bir kaynaktır. Dünyanın her yerinde çocukların maruz kaldıkları şiddetin biçimlerini anlatmakta, çocuklara kendilerini şiddetten nasıl koruyabilecekleri konusunda belirli fikirler vermektedir.

İkimiz de Eşitiz

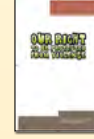
Bu kitap ayrımcılık konusunda bilgi vermekte, neden ortaya çıktığını ve çocukları nasıl etkilediğini anlatmaktadır.

Hep Birlikte Katılım

18 yaşından küçükleri, yaşamın ve toplumun tüm alanlarına çocukların ve gençlerin katılımı konusunda daha fazla şey öğrenmeye teşvik eden bir kitap. Kitapta ayrıca ulusal ve yerel yönetimlerin bu hakların yaşama geçmesi için neler yaptıkları da anlatılmaktadır.

Şiddetten Korunma Hakkımız: Çocuklar ve Gençler için Öğrenmeye ve Harekete Geçmeye Yönelik Çalışmalar

This book gives you more information about the United Nations Secretary-General's Study on Violence against Children. It also lists various activities that can be used to learn about issues of violence against children and it provides you with some activity ideas for taking action.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması – Çocuklar ve Gençler için Uyarlanmış Versiyon

Resmi BM Araştırması raporunun ve dile getirilen tavsiyelerin çocuk dostu bir özeti. Ayrıca, çocuklara yönelik şiddet konusu gündeme geldiğinde ya da bu konuda yazılmış olanları okurken karşılaşılan dile ilgili açıklamalarda bulunan bir sözcük bankası da bu yayında yer almaktadır.

Çocuklara Yönelik Şiddet Dünya Raporu

Bu, daha ayrıntılı bir rapordur (364 sayfa). Rapor, çocuklara yönelik şiddetin nedenlerini, yarattığı etkileri anlatmakta; evde, ailede, işyerinde, okulda, kurumsal bakımda ve yargı sisteminde ve nihayet toplumda şiddet hakkında ayrıntılara inmektedir.

“Bilginizi Sınavın” Bölümünün Yanıtları

Çoktan Seçmeli Sorular

1. (d)
2. (c)
3. (d)
4. (d)

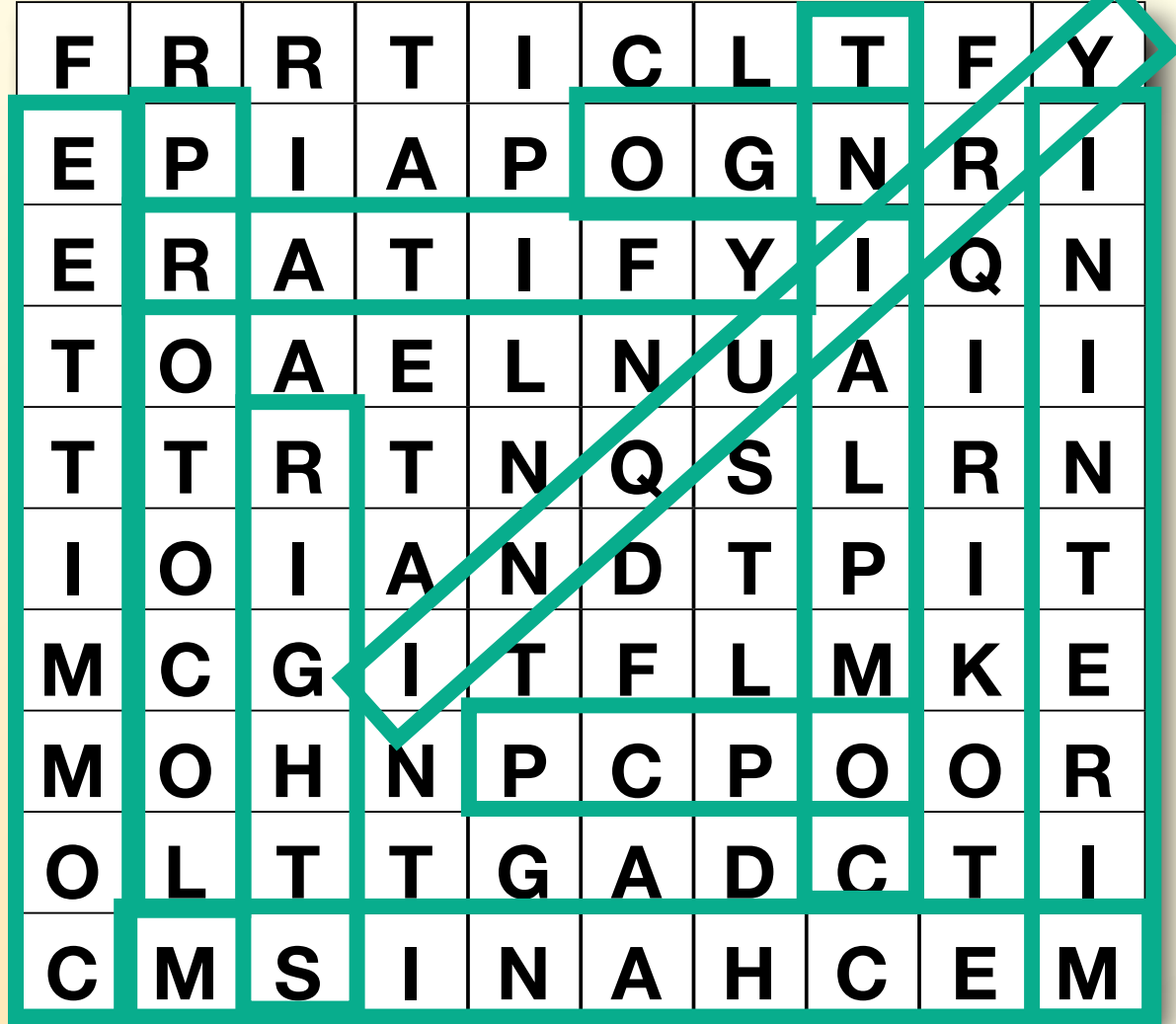
Doğru-Yanlış

1. Yanlış
2. Doğru
3. Yanlış
4. Doğru
5. Doğru
6. Yanlış
7. Yanlış
8. Doğru

Word Scramble:

1. Prosedürü
2. Uzmanından
3. Onaylayan
4. İhlali
5. Birleşmiş Milletler

Sözcük Araştırma

NOTLAR:

Genel Sekreter Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi, çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için çalışan bağımsız ve küresel ölçekte bir savunucu olup bu alanda tüm dünyada ilerleme sağlanması için harekete geçilmesini ve siyasal destek verilmesini sağlamaktadır. Özel Temsilcinin görevi Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de ve diğer uluslararası insan hakları belgelerinde belirlenmiştir ve BM Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması da bu görevin çerçevesini oluşturmaktadır.

<http://srsg.violenceagainstchildren.org>

<http://facebook.com/martasantospaispage>

<http://twitter/srsgvac>

<http://youtube.com/srsgvac>